

1884.

Tizenharmadik évfolyam.

TORONTÁL.

48-ik szám.

Csütörtök, november hó 27-én.

VEGYESTARTALMU HETILAP. — A MEGYE KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint egyszer, csütörtökön.

Szerkesztői iroda:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskerekben.Előfizetési feltételek:
Egész évre . . . 6 frt | Félévre . . . 3 frt
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékek együtt 1 frt 50 kral számban — minden nyelven vétetnek föl a kiadóhivataltban. — Kéretik az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hivatalos hirdetések:
A „Torontál”-ba iktatandó hivatalos hirdetések előlegezen beküldendők, még pedig 100 szög egyszeri hirdetésért 1 frt, 100—200 szög 2 frt, 200—300 szög 3 frt és így tovább. Azonfelül minden egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj és az esedékes nyugtából is beküldendő.Magán hirdetések:
A 3-hasabos garmondsorselőhirdetésnek 4 kr., többszörinél 4 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdájában Nagy-Beeskerekben, hová az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

A mezőgazdasági válsághoz.

Európa majd minden államának valamint Amerika mezőgazdái szájából évek óta hangzik a panasz, hogy az újabb kor alkotásai, a mezőgazdaság fejlődésére gátlólag hatnak. Az ipar, kereskedelem s főleg a könnyű meggazdagodás felé vezető borseuizérkedés a tőkét bizalmatlanná tette a mezőgazdaság iránt s a vállalkozási kedv minden felé inkább hajlik, mint a mezőgazdaság felé, melyről, a jelen viszonyok közt a termények árainak alacsonyossága, a munkaerő drágasága mellett, abban a nézetben vannak, hogy azt haszonnal üzni már nem is lehet. Ezt a nézetet kiterjesztették még az allattenyésztési ágra is és az eddig annyi sok jólétnek alapját tevő gyapju-termelés is majdnem teljesen vissza vonult, megrettenve az ausztráliai versenytől, tekintet nélkül arra a pozícióra is, melyet a nevezett verseny még nem is érintett s ezáltal annak tápot nyújtva a további terjeszkedésre. Németország az ijedelemben nem önjereje támaszkodott; az önségely helyett állami védekezéseket alá rejtőzött; Angliában a farmerek, a munkás koalíció alakjában fellépett nagy veszély ellen szövetségre léptek egymással. Amerika termelői a baj gyökerét abban vélték rejteni, hogy a vasutársaságok komplotot alkotnak ellenük s oly magasra tették a szállítási díjüket, hogy a terményeket tengeri kikötőbe szállítani már majdnem lehetetlen és e baj paralizálására szintén az egymással való szövetségést találták czélyszerűnek. Hogy megítélhessük, mennyiben volt igazuk mindazoknak, kik a bajt ebben vagy abban képzelték, egy kis történelmi visszapiantást kell tennünk e század elejeig s abból levonni a tanúságot. Tudjuk, hogy e században egyszer már nehézség válság fenyegette mezőgazdaságunkat a 50-es években; a tartós jó aratások következtében az árak folytonosan hanyatlottak s tekintve, hogy akkor a termés-felesleget exportálni nem lehetett, tömördek mezőgazda ment tönkre s tömördek birtok értéktelenedett el. A panaszok akkoron mind oda mentek ki, hogy a tudomány haladása a mezőgaz-

daság terén annyira fokozta a termelést, hogy tultermelésnek kellett beállni, a mi a közzgazdaság ezen ágát teljesen tönkre tette. Rövid néhány évvel később, a termelők részéről kedvezőtlen aratás miatt, a fogyasztók részéről pedig drágaság miatt, voltak élénk panaszok hallhatók.

Tudomány és technika ma már oly magas fokon állanak, hogy a föld termő erejét teljesen kiaknázni képesek és hasznosítani az utasítást megadják. Ma már a tultermelés veszélye ellen épen a tudomány fejlettsége segítségével védekezhetünk annál inkább, mert ma az államok is a rendelkezésükre álló hatalmas eszközökkel segélyünkre jönnek, ha kell. És ha így felfegyverkezve talán nem vagyunk még képesek a fel-fel tűnedező bajt egy csapással ártalmatlanná tenni, az ismeretek tárháza oly gazdag, hogy abból okvetlen választhatunk eszközöket a védelemre. Koloradó, philoxera, rozsdá, anyarozs, marhavész, stb. mind oly csapások voltak hajdan, melyek fellépésekor a gazda tehetetlenségében nem tehetett egyebet, mint kétségbeesni; ma, a legtöbb veszélyek ellen óvszerek vannak s elvesztették legelőbb rettentő hatásukat. Ha baj van, a tudomány azonnal ott van utasításával s az egyes végrehajtja azt.

Gépek és trágyagyarak megadják a szükséges kellekeket, melyek segélyével a földet racionálisan megművelni lehet s az előbbieket segélyével, a munkaerő nehezen megszerezhetőségének akadályai is némileg enyhíthetők.

Az áramlat ma oda irányul, hogy mindezek védelmére a törvényhozásoknak kell fellépni, és a legnehezebb kérdés a légmérséklet szabályozása is hova tovább megoldást nyert törvényhozói uton, midőn erdők irtása és erdők ültetése felett határozatot. Vizek szabályozása, hajózási vonalak alkotása mind kitűnő faktorai a földművelés fejlesztésének. Az impulzust megadta rá a tudomány, a végrehajtásra ösztönöz az életfenntartás s segédkezik mellette az állam.

Panaszkodnak, hogy a nagy és egyenetlen adó is nagy nyomást gyakorol a

mezőgazdaságra. — Mengedve, hogy ez valóban így van, olyan baj ez, melyen segíteni nem lehet? Már e tekintetben is meg van a kezdeményezés. Az adó-reformok ma már komoly megbeszélés tárgyát képezik s remélhető, hogy kellő megoldást is fognak nyerni.

Nincs benne kétség, hogy az a nagy panaszolt mezőgazdaság nincsen kedvező helyzetben és panaszra számítható ok van, de nincs jogos panasz, mely méltánylásban nem részesülne.

A mezőgazda azonban még nem használja fel mindama eszközöket, melyekkel boldogulhatásának czélja felé haladhat; magát és üzletét a kor kívánalmaihoz mérten igyekezzék reformálni s nem lesz oka panaszra.

Torontálmegyei alispáni jelentés 1883-ik évre.

A telepítési ügy kapcsolatban a csángó kérdéssel.

Dr. Schwarz ezen véleménye az egyes községekre nézve következő:

1. Hertelendyfalva.

Hertelendyfalva Pancsova közvellen közelében, az armentesített területnél jóval magasabb síkságon fekszik. Éjszakkeltre erdőség terül el, nyugatra Pancsova város; mindket szomszedság előnyos a lakosságra. Az erdő közelletének előnyeit legjobban tudja méltányolni az, ki mar erdők közelében lakott, mint a bukovinai magyarok.

A város közellete pedig ezen telepek oly előnyököt biztosít, melyeket érdemes figyelembe venni, hogy a jövődöbéli telepítéseknek irányadót szolgáljanak. A konyhakertesz, baronfi-nyesztés, tejtarulás oly kereselőforrások, melyek csak nagy város közelében jarnak haszonnal.

A munkakeresők is bármely évszakban találhatnak itt munkát. Ezenkívül Hertelendyfalva mocsaroktól és állóvizektől elég távol fekszik, a talajvíz mélyen van, az ivóvíz minden tekintetben kifogástalan; utcái egyenesek és szélesek, a ház helyek 800 — 60 nagyságúak. Mindezek oly tényezők, melyek azt engedik következtetni, hogy Hertelendyfalva jövője biztosítva van.

2. Naggyörgyfalva.

Naggyörgyfalva Pancsovától 22 kilométerre, közel a Duna töltéséhez egy kis magaslaton fekszik. Ezen magaslat, mely a homolici magasabb lapálnak képezi folytatását, mind a

6. és 7. öblözetnek egyedüli magasabb helye már fekvésénél fogva is kínálkozik egy telep fölvételére. Arviz ellen részben biztosítva van, mert az 1876. magas vízállás sem volt képes magasabb helyeit elárasztani. A talajvíz itt nem oly mély mint Hertelendyfalván, mocsarak és állóvizek elég közel vannak a telephez, de ezen hátrányokat ellensúlyozza azon körülmény, hogy a csapadékok itt meg nem állapodnak, hanem az alacsonyabban fekvő helyekre azonnal lefutnak. A talaj e miatt itt mindig száraz, mely körülménynek az egészségi állapotok kedvező voltára nem csekély fontosságot kell tulajdonítani. — A Dunának mint alkalmas közlekedési utnak közellete jelentékeny előnyt nyújt ezen telep lakosságának. Naggyörgyfalvának jövője felől tehát szintén nyugodtak lehetünk.

3. Gyurgyevó.

Gyurgyevó a Duna mellett Pancsovától 32. Kubintól 20 kilométernyire fekszik. A Duna töltése alig 1/2 kilométer távolságban húzódik el mellette. A töltés és a telep közti tereget posványok töltik ki, melyek nyáron sem száradnak ki egészen.

A telep felszíne nagyon alacsony, lapályos, a legközelebbi magasabb helyek 5 és 6 kilométernyire vannak. Talaja rendes, víze egészségtelen. Egészségi viszonyai még száraz télen sem normalisak. Ezen tények határozottan mutatják, hogy ezen hely telepítésre nem alkalmas. Alacsony fekvésénél fogva a legjobb töltések mellett is nagyban ki van téve az árvíz veszélyének. Arviz esetén a magasabb helyek nagy távolsága miatt a lakosok alig volnának képesek életüket megmenteni. De ha a töltés a legmagasabb vízállással szemben is elég erősnek bizonyulna be, — a Dunának hosszan tartó magas vízállása nem volna káros hatás nélkül az alacsony fekvésű telepre. A talajvíz felszínig emelkednek s Gyurgyevó utcáin források fakadnának. Ennek további következménye az lenne, hogy a talaj nedvessége a házak falain felszivárogná, a lakosok nedvesekké válnának. Hogy a nedves lakások az egészségre nézve mily veszélyesek, eléggé ismeretes.

Említtett, hogy Gyurgyevó lakosainak fele áttelepítettnek kedvezőbb fekvésű helyre, második fele pedig továbbra itt hagyatnék. Ezen tervet nem helyeselhetem, mert ha ezen hely alkalmas arra, hogy rajta a telep fele továbbra is ellakhassék, akkor megmaradhat a másik fele is. A lakosság kétfelé való osztását egyáltalában czélszerűtlennek s magukra a lakosokra nézve hátrányosnak tekintem. Egy nagy község sokkal könnyebben boldogul minden tekintetben, mint két kicsiny, mert utóbbi esetben mindegyiknek külön kell azon terhet viselni, melyet együttesen könnyebben elviselhetnének. Az áttelepítés kedvezőbb fekvésű helyre okvetlenül szükséges egész Gyurgyevó számára mert ezen a helyen lakosai sok bajnak és

TÁRCZA.

Uti-rajzok.

(Széllőzés a Malariától a Bonariáig.)

IV.

Valahányszor szabadsággal az én kedves Szathmármegyémbe barátaim közé hazatérek, Szathmar-Nemeti városát is megszoxtam látogatni. Szathmáron voltam „Salamankai diák”, azaz: logikus és phisikus, s mai napig ott élnek és imádkoznak azok a vén banyák, a kik akkoriban úde virágok valának és devajkódtak. Ket év leforgása alatt négynek az ablaka alá jártam gitarozni s még most negyvenöt év múlva is pokerfrázt kapok, ha eszembe jut, hogy e dallamra:

„Bokor között ibolya,
Mit rejt az a rokolya stb.”

miként nehezkedett az antiloptermétű F—s Juliska vállaimra, hogy az ablakból kiemeljem. Csodalatos játéka a természetnek, hogy míg a gömbölyü fiataloságot oly könnyedén leemeljük, majd megszakadunk a száraz öregség súlya alatt.

Most már csaknem idegenné lettem e városkában. Egykori barátaim és ismerőseim vagy csendes embereké lettek, vagy bevégzett földbirtokosokká.

Egykori tanárain közül már csak a galamblelkű Smotzer Ignác él, a ki mindig kibékít az emberiséggel, valahányszor áldásos kezével kezemet megszorítja.

Régi pap a régi jó időkől, mikor a politika még bele nem mörkolt az egyházi kö-

telességek üstökébe s a főpapok nem a földi dicsőséget és csillámot keresték, hanem a lelki udvosséget.

A földi örömekek idegengerlő hangversenye után következik majd a bögés és fogaknak csikorgatása!

Különb a komikumba vág, hogy én akarok erkölcsi tanácsokat osztogatni nálam okosabb és ascetikusabb embereknek; éljen mindenki úgy, a hogy neki tetszik, csak fizesse rendszeren adóját és ne tartson fiatal kaplant, ha ő öreg és szép a gazdasszonya.

Szathmar-Nemeti városra nagyban hasonlít Nyitra városokhoz. Mind kettőben a clerus viszi a főszerepet és hathatós befolyásával észrevehetőleg emeli a társadalmi finomságot, az izlést, eleganciát és a közművelődés fejlődését.

Szathmar püspökeiben is mindig a szerencsésebb egyházmegyei székhelyek közé tartozott. Daróczi Kovács Flórian, ez utolsó magyar tablabirói püspök, tipikus alakja volt az ősi erkölcsöknek, a magyarság minden érdekeit magába ölelő chauvinizmusnak, természetességnek, őszinteségnek és vendégszeretnek, a ki bárminő kincsért se beszélt volna másképp, csak magyarul vagy diákul, a vármegye urának társaságában találta magát legkedélyesebben, öblös tajtpipából dohányzott, nem ismerte a fagyallatot, osztrigát és kaviart és rókával bélelt bekeccsel és kucsával járt téli időben látogatába s az egyházba; parochusait fiamnak, a káplánokat te-nek szólította. Meghalt a nélkül, hogy időszakot alkotott vagy alkotni akart volna.

Hám János, e pártalan képviselője az egyházi és apostoli erényeknek, kit a közvélemény halála után azonnal kanonizált, a kinek

öltönyét a ravatalon még a reformátusok is megcsókolták, hogy előjegyeztesseken azon a lapon, melyen az üdvözülendők lajstroma vezetetik. Engesztelékeny mások, szigorú a maga irányában. Negyedik a szathmári püspökök, de legelőss az egyházi érdemekben kiváló sorában.

Dr. Haas Mihály passionatus germanisator, par excellence aulikus ember volt; tapintatosan megosztotta a földi örömekek az égi örömekekkel, s mintha ezt a bölcséleti tételt: „Et que cumulasti cujus erunt” mindig szem előtt tartotta volna, nem nagy gondot hagyott hátra végrendelete végrehajtóinak. Egyházmegyéje szerette, mert papjainak jólétéről lelkiismeretesen és atyailag gondoskodott. Fatuma volt, hogy melőtt az időszakalkotta viszonyokkal megbarátkozhatott vagy kialakudhatott volna — kisérvédett.

Hogy genialis ember volt, azzal is bebizonyította, hogy szerette az asztal örömeit, a Giergl illusztálta bibliát és Szemák Palit.

A jók, és jobbák előtt feledhetlen Biró László, mindazon állásokban, melyeket időközönként betöltött, jelentősen kimagaslott társai felett, s mire életdelére jutott, országos hír s nevet vívott ki magának. Mint a Szathmári lycaum bölcsészeti tanára, bekebelezett pedig oly befolyást gyakorolt tanítványaira, hogy azok inkább megbuktak bár mely studiumból, mint az általa előadottakból. Mint a helytartó tanács és kancellária tanácsosa, sokoldalú képzettsége, ernyedetlen szorgalma, szeretetteljes és művelt bánásmódja által, a legmagasabb kegyet is kiérdemelte, s mikor

püspöki székét elfoglalta, hivatalnok társainak, legőszintébb jó kívánatait, áldásait, tiszteletét és szeretetét vitte magával. Mint püspök már csak rövid ideig kormányozhatta egyház megyéjét, de e rövid idő alatt is emelte a fényt, mely nevé körülragyogta, s ravatalánál, mint a legjobb atyának szerető fiait gyűlte össze hívei és papjai, hogy e nagy püspököt és nagy embert megsirassák.

A nagy tudományos, társadalmilag finom műveltségű, s az időszakunk minden követelményeit megértő arany száju Schlauch Lőrincz méltó utódja a nagy Biró Lászlónak. Kevesebb magyar mint Kovács Flórian kevésbé apostoli mint Hám János, kevésbé pretensió nélküli mint Biró László, a Lajosok által kegyelt bíbornokok mindegyikének bir valmicske tulajdonságával, a vér, az állás magasságának s az azok nyomán birt befolyás érvényesíthetése nélkül. A közelében szereti a kalocsai bíboros érseket utánozni, csak hogy az utánzás ritkán sikerül, miután Magyarországon jelenben kevés főpap bír, a Haynald esztrijével, méltóságjeljes hajlékonyságával, saloniasságával, kedvességével, s még a legkomolyabb természetet is lekötözöl mosolyával.

Eszét, szóközi tehetségét, alkalmazhatási képességét és politikai rutinját tekintve, a jelenlegi szathmári püspökre szép és nagy jövő vár és mi szívünkől kívánjuk, hogy azt megérhesse.

A jelenlegi szathmári püspöknek, bokros érdemei mellett van egy nagy érdeme; s ez az: hogy a meglazult fegyelmet, szigorú de tapintatos és igazságos eljárásával, egyházmegyéjében újból helyre állította s azt a legkiválóbb egyházmegyék sorába emelte.

Lauka Gusztáv.

számtalan veszélynek lennének kitéve minden időben. Bárhová telepítették is át a gyurgyóvókat, véleményem szerint legújdósebb rajuk nézve az, ha együtt maradhatnak.

Ezen szakszerűleg indokolt véleményhez nincs mit hozzátennem. Mután azonban Gyurgyóvó az 1884. évi VII. t. c. alapján a megyéhez osztatott be, és így hivatalos kötelességem az erre néző később felmerülhető bajok és veszélyek megelőzésére tölem telhetőleg minden lehető megtenni, szükségesnek tartom a tekintetes törvényhatósági bizottságot annak megfontolására felkérni, hogy nem lenne-e célszerű a Gyurgyóvó elhelyezett csángóknak ezen megyén belül létező valamely más alkalmasabb helyre, mint a homolicek magaslatra vagy valamely kincstári jószágra, például a N.-Beckerek mellett leendő áttelepítése iránt határozatilag nyilatkozni, illetve az irányban feliratot intézni a kormányhoz.

Ezen ügy befejezésül van szerencsém a tekintetes bizottság tudomására hozni, hogy a határozatilag kiküldött csángó-bizottság által megválasztott megindított gyűjtés keleti testvéreink javára összesen 269 frt 49 kr. eredményezett. Ezen összegből a N.-Beckerek katonaugyben néhány napig tartózkodott 15 csángó 24 frttal segélyeztetett, egy átutazó csángó család pedig 5 frttal kapott, az ezen összegek levonása után fennmaradt 240 frt 49 kr. pedig az országos csángó bizottságnak küldetett fel. (Folyt. köv.)

A kereskedelmi- és ipariskolák szervezete.

(Vége.)

A kereskedelmi tanintézetek három évi tanfolyamának bevégezése után zárvizsgálat tartatik a közoktatási miniszter kiküldöttjének jelenlétében, mely vizsgálat alkalmával a keleti nyelvek megtanulására vállalkozott tanulók is a harmadik évfolyam bevégezése után teszik le a vizsgálatot; míg ellenben azok, kik a keleti nyelvek tökéletes elsajátítása céljából a negyedik évet is hallgatni óhajják: azok az ezen tanfolyamra kitűzött nyelveken kívül a kelet bővebb ismeretében, a multévi tantárgyak ismétlésén kívül a negyedik évet kizárólag nyelvismeretük kibővítésére szentelik s erről az év végével külön bizonyítványt kapnak.

A szó- és írásbeli zárvizsgálatnak főbb tantárgyai a nyelvek, kereskedelmi számtan, a könyvtétel, levelezés és áruismeret. Mint már említők, ugyanazon tantárgyak, melyek az alsó fokú kereskedelmi iskolánál ismertettek, kibővítve és behatóbban tárgyaltnak.

A növendéktől megkivánatik, hogy a magyar nyelvet ne csak nyelv- és mondattanilag ismerje, hanem az irodalom terén is teljes áttekintéssel, egy művelt kereskedőhöz illő jártassággal bírjon. Ha pedig a tanulónak a magyar nem anyanyelve, akkor megkivánatik, hogy ezen nyelven magát, szó- és írásbelileg teljesen, minden nyelvtanellenes hibától mentlen, tudja kifejezni, a kereskedelmi levelezés irodalmából kellő ismerettel bírjon. A német nyelv és irodalom épp oly terjedelemben sajátítandó el, mint a magyar.

A kereskedelmi számtanból megkivánatik a növendéktől, hogy a kereskedelem terén előforduló mindennemű számtanban kellő jártassága legyen, meg kell ismerkednie az áru-, bank-, a tőzsdéi számtanokkal, a különféle bel- és külföldi pénznemekkel, azok könnyű átszámításával, a súlyviszonyokkal, a kamatoskamat számításával, lotto-, jaradékszámításával és a biztosítási számtan főbb tételeivel.

A könyvtételből el kell sajátítani a kereskedelmi növendéknek a kereskedelmi könyvek vezetését, azok berendezését a számlák berendezésének, összefüggésének, viszonyainak elméleti ismeretét, általában a kettős könyvvezetés minden fázisával, és a mi legfőbb a magyar és német könyvelési műkifejezésekkel. Kereskedőnk egy nagy hibában szenvednek, hogy könyveiket német nyelven szerkesztik és vezetik. Akár hányban meg van a jó szándék, mit a honpolgári kötelem parancsol, hogy könyveiket és levelezéseiket magyar nyelven vezessék; azonban mindig egy leküzdhetetlen látszó akadály volt jó szándékuk előtt: a műkifejezések nemismerése. Ezen fog segíteni a tanterv ezen része, s úgy véljük, hogy az újabb nemzedéknél már eredményre is vezetend. Ugyanezen nehézség a levelezés terén is meg fog szűnni a műkifejezések elsajátítása által.

Az áruismeretből megkivánatik, hogy a vizsgáló az árucikkeket könnyedén felismerje, az illető áruosztályba tudja sorozni; ismerje az áruknak lel- és tenyésztési helyét, azon piacokat, hol azok előfordulnak; az árucikkek alkalmát, ha gyártmány — azok előállítás elméletét, a meghamisítás felismerésének főbb szabályait; ismerni kell a szövészet minden módoszatát, a kender, len és selyemtenyésztést, azok feldolgozását és a fémgyártást, nemkülönben a kohászat főbb alapfolyait.

Mint mellékletként: a történelem, a nemzetgazdaságtan, a pénzügyi ismétel, a kereskedelmi és váltójogból oly jártassággal kell bírni a növendéknek, hogy azoknak az életben előforduló nevezetesebb mozzanataival és alkalmazásával tisztában legyen.

Különösen a nemzetgazdaságtanból legyen alapos ismerete; az ipar-, kereskedés-, bank-, közlekedés- és biztosítási ügy beható ismerete és tudásában; a különféle adóemelveket, az adóvetési kulcs az illetékek főneveinek ismerete felette szükséges.

A váltójogból ismerni kell a jogi általános fogalmakat, a magyar kereskedelem- és váltótörvény alapelveit.

Ime, a fentiekből látható, hogy egy értelmes, kellően műveltségű tekinthető kereskedőnek, mely sok oldalról kell képzettség és kiműveltség lenni. És most, midőn e tárgyról értekezésünket bezárjuk, szívünkkel óhajjuk, hogy a kis mustárból minél terebélyesebb fa fejlődjék, kívánjuk, hogy hazánk ifjúsága megértve a kor intő szavát, igyekezzék magát a kereskedelem terén minél inkább kiművelni; mert csakis így remélhetjük, hogy hazánk erős és nagy leendő, kereskedelme és ipara által a többi európai államok sorában elfoglalja azon helyét, melyre őt a gondviselés kijelölte, melyre hű fiait egyetértés, kitartás és önművelés folytán emelni fogják. Adjá az ég!

D. . . . . r. K.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

N.-Szent-Miklós, november hóban.

A gróf Nákó Kálmán úr által b. e. neje utolsó akaratának végrehajtásaként s annak emlékére 1883-ban alapított s ugyanaz év október 7-én megnyitott Berta-Kórháznak első évi működéséről ez év október 6-án az igazgató a következő részletes jelentést terjesztette a választmány elé.

Összesen felvétellett 182 beteg. Ezek közül volt finemű 114, nő 68, ezek között volt 5 tiz éven alóli gyermek. Az összes ápolási napok 4264-et teettek, ezekből esett átlag egy betegre 23.43 nap.

A gyógyeredményt illetőleg: meggyógyult 92; javult 52; nem javult 19; meghalt 10, kik között 3 haldokolva hozott. — Ápolás alatt maradt október 7-én 9; nagyobb mutét végzetett 14.

Ápolási díjak címén befolyt 1925 frt 38 kr.; követeles van ily címén 627 frt 50 kr., ápolási költségekre kiadott 1824 frt 48 kr.

Élelmi cikkek s borban fogyasztott egy beteg átlag: naponként 24-21 kr.; ruha mosás stb. 3.33 kr.; temetési költség címén 1.43 kr.; gyógyszeresek s gyógyvizsekben 5.90 kr.; futásban 3.80 kr.; muszerek javítása s kötszerekben 1.40 kr.; különfelek címén (mosdó szappan, kölaaj, gyertya, borszesz stb.) 2.90 kr.; összesen került egy beteg 42.97 kr.

Új beszerzésekre adott ki a kórházi pénztár 84 frt 73 kr., a takaréktárba elhelyezett tartaléktöke kamat nélkül 713 frt 48 kr.

A kórház által fentartott beteggyógyító egyetel tiszta jövedelme és ajándékokból befolyt 252 frt 64 kr.

A kórház eredetileg 6 ágyra tervezetett, de alapszabályai már 12 ágyról intézkednek s ennyivel nyitattat meg 1883. október 7-én.

A megnyitást követő teli hónapokban a kórház a segélyt keresők számanak, mondott férhelyével nem tudván megfelelni, a nemes lelkű alapító az ágyak számát 18-ra, majd 21-re emelte fel s pótolta ez arányban a felszerelési tárgyakat.

Az ez évi zord időszak s nagyobb betegedés beálltával azonban így megnagyobbitva sem tehetvén eleget a nyomoruk enyhítése végett ide folyamodóknak, a kórházi bizottság az igazgató indítványán folytán 2000 frttal megvett egy közvetlen szomszédságban levő egy hold belső telekkel bíró házat a tartalékalap terhére.

Ez által lebetésgessé vált egyelőre a hulla és bonczteremek áthelyezése. A nyert férhelyt pedig a nemeslelkű adakozó s alapító felszereli úgy, hogy a kórház most fokozatosan az egyései s egyéb czelszerűségi viszonyok tekintetbe vétele mellett 30 ágyra rendeztetik be.

A keret pedig, mely a változott térbeli viszonyoknál fogva adatott — 2 kat. hold — megengedi, hogy feltéve, miszerint tekintetes Torontalmegyének s különösen derék alispánjának rokonszenvét s támogatását tovább is bírandja mint eddig, a Berta-kórház már a közel jövőben 40 ágy és kelleivel álljon a szenvedő emberiségnek rendelkezésére.

Pancsova, nov. 15-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Valódi megdöbbenéssel olvastuk a „Budapesti hírlap” november 8-án megjelent 308-ik számában azon gúnycikket, mely Popovics Pál, kir. törvényszéki bíró úr — egy az illami hivatalban becsülettel megöszült, tiszteletreméltó — férfi ellen irányoztatott, s melyben a bíró úr a tények elferdítése mellett árulkodónak és „omladina” titkos hívének nevezetetik.

Ezen állítás valódi botrány, melyet e vidéknek közvéleménye, mint aljas rágalmat, undorodással kárhoztat. A tényállás következő:

A helybeli bejelentési hivatal főnöke, Popovics Pál, törvényszéki bíró urat maga elé idézte, felelősségre vonva, hogy a nála vendégül volt Vasziljevics, kir. táblai bíró urat miért nem jelentette be; az öreg úr mentesül az adta elő, hogy vendége, ki meglátogatta a főispánt, polgármestert, a városi kapitánytál ugyan bejelentette, nem lévén ismeretes ezen új bejelentési intézménnyel, csak azért nem jelentette be vendégét, további mentesül előadva, hogy sok ur ember még nem ismeri ezt intézményt, mit tiz esettel igazolt, mire a bejelentési hivatal főnöke azt mondá: ő maga tudja, hogy több száz esetek be nem jelentettek, de az öreg bíró urat azért idézte meg, hogy szembetűnő ne legyen, hogy ez előtt hasonló ügyben a törvényszéki elnököt megidézte.

Tehát sejtelné se volt a szegény öreg bíró urnak, hogy az általa megnevezett szám-

talának közül éppen Dessewffy bíró urat kérdőre vonni fogja, egy czelszövény felhasználására annál kevésbé, mivel a bejelentő főnök az ügyet jegyzőkönyv felvétele nélkül szóbelileg s így hivataloskodás jellege nélkül intézte el.

Ebben tehát árulkodást látni csakis a végső gonoszság képes, de mi ebben a legutolsó országgyűlési képviselő választásának corrolariumát találjuk, t. i. a városi közegek, mint főnökük hű végrehajtói, nem tudnak megbocsejtani, hogy a bíró úr Dániel Ernő jelölt-ségét annyira támogatta s partolta az elnökével együtt.

A mi a megtámadott bíró urnak politikai jellemét illeti, ugye város, mint a törvényszéki kerület lakossága részéről az igazság érdekében ezennel kijelentjük, hogy Popovics Pál, pancsovai kir. tszéki bíró urat 10 év óta mindenkor mint oly férfit ismerjük, ki humanus és lelkiismeretes működésével az első közzé tartozik, a ki a magyar igazságszolgáltatást e vidéken meghonosítani és kedvelté tenni igyekezett, a miért az összes lakosság tiszteletét, közbizalmát és szeretetét kiérdemelte. A mi pedig azon gyalázatos vádat illeti, hogy nevezett bíró úr az omladina titkos tagja volna, ezt undorral visszautasítjuk, mert közismeretű és számszerűszen bebizonyított tény, hogy ő az omladinát mindig kárhoztatta, az alkotmányos ara óta a bazafias partnak egyik leghívebb tagja volt mindig. Mindezeknél fogva az általunk nagyrabecsült Popovics Pál bíró úr ellen intézett rágalmozási merényletet, mint tiszteletreméltó férfiakhoz nem illő czelszövényt ismerve, határozottan visszautasítjuk, mit szent kötelességünknek tartunk.

Többen.

Oroszlámos, november 18-án.

(Nyilvános köszönet.) Sváb Károly úr, csokai nagybirtokos és országgyűlési képviselő — kinek jótékonykedéséből bökösüség már országgyűlésre ismeretes — ismét nemes szívességet az által tanusított, hogy az oroszlámosi izraelita imaház és iskola fedelehez megkivánatott 1500 kéve nádat — melynek értéke o. é. 150 frtra rüg — adományozni méltóztatott, a mely nemes tetteért, neki ez uton legforróbb köszönetet kinyilvánítani kötelességünknek ismerjük.

Az oroszlámosi izr. hitközség nevében:

Lövingeri Simon, elnök.

Színház.

—a. Novemberhó 24-én Molnár György vendégfőlejtével a „Lowoodi árva”, színmű 4 felvonásban.

Birch-Pfeiffer Sarolta, a németek genialis dramaturgának s színműve, meg ma is hást gyakorol a színpadon. A regényes iskola még sokáig fog uralkodni a naiv közönség szívében, akár regényekben, akár a színpadról.

És a „Lowoodi árva” a regényes-rém-drámák közt bizonyos dramai értékkel is bír, mert regényes meséje mellett, mely felvonásról felvonásra fokozza a néző érdeklését, — két ember küzdelmét, a lelek és szenvedély erős összenyúlásában, a legmélyebb és a legmagasabbra szálló erős benső hullámzásokkal érzékíti meg. Az árva Jane rokonainak gyűlölködése folytán árvaszába jut, a honnan mint jellemes művelt nő az élet csalódásait megostorozott Rochester lord hazához kerül nevelőnőnek, — egy szintén árva maradt gyermek mellé.

Jane és Rochester — mindkettő az erkölcsi erő élesen kidomborított típusa — az élet megpróbáltatásai által elzárt kedélyvel találkoznak az ő kastély zord és magányos falai között és jégborította árvo egymásirant szerelmi lángra lobban. Hideg és rideg a levegő, a hely, a környezet, melyben e két erőteljes zárt kedély egymással találkozik, egymást megismeri. A természet követeli a magáét, az igazság, ez örök szép érzés az emberi kebelben, utat igyekszik törni céljához, de a két egyforman acélezott jellem a körülmények s a multak, valamint a társadalmi helyzet s szokás miatt is, erős akadályokba ütközik minduntalan, melyek azután kemény küzdelmekbe sodorják mindkettőt. Oly szép és érdekes e két jellem küzdelme 3 felvonáson keresztül s bár előre érezzük, sőt tudhatjuk is a végkimenetelt, (a mi az ilyen drámáknak gyöngesége) de még is lebilincsel a két jellem előadójának módja s a költő dialogjai, meg ügyes technikai beosztása miatt.

A „Lowoodi árva” e két jellem szerepét, még kontár előadók is sikerrel játszák, amit az egész érzékenységnek lehet tulajdonítani, mely az egész dráman végig vonul. A naiv közönség nem a jellem alkotást méltányolja az ily regényes és érzelmes drámában, hanem az érzélgősséget, mely közelebb áll hozzá s ami elérkezenyíti és ami fölött nem kell gondolkoznia. Pedig a „Lowoodi árva” egyike azon jellem drámáknak, melyben Jane és Rochester, valamint Reed asszony, személyesítői, művészi alkotást nyújthatnak — akár mint a klasszikus művekben.

A hétfői előadás habár nem is volt teljesen ilyen művészi, de megközelítette az első rendű színházak niveauját. Eltekintve Molnár György vendégművésznök játékára és alkotásáról, mely egyike az ő kiváló drámai alkotásainak s országgyűlésre ismerve dicsért, — közönségünket ugyszólván meglepte Jane személyesítője Perlaky Gizella, ki a mester

mellett dicséretesen megállotta helyét, sőt voltak művészeti magaslatra is emelkedő jelenetei. Perlaky Gizella napról napra oly gyors léptekkel halad a művészet csúcspontja felé, hogy nemsokára egyik büszkesége lesz sulyedő drámai színművészetünknek. Lapunk tere fadjalom nem foglalkozhatik hosszasanban a kiváló tehetségű fiatal színésznő hétfői szereplésével, mely oly sok fényes momentummal bír. Játékának sőt elmondhatjuk: alkotásának, legsikerültebb oldala az volt, hogy az előjáték arvját megtudta különböztetni a dráma okos, előkelő, finom nevelőjétől. Perlaky Gizella értelmes fölfogása és kivitelezése alkotó ereje ebben kulminált s ez az, mely művésznőket teremt. Lénárdné, Reed asszony alakításában az utolsó felvonás nagy jelenéseig valóban excellált. A rideg matrona, a tökély fokára emelkedett személyesítőre talált benne. Utolsó jelenésében, hol fa szerencsétlen halálán kesereg és megtörik, kelletlenül nagyobb kitörésre ragadtatta magát, ily jelenetekben a megtörszéd fedett hangjait kell használni, hogy a művészi hatás természetes és így igaz is legyen.

Váradiné, Georgina nehéz kis szerepében ugy játékaival, mint különösen gyönyörű megjelenésével és elegans tolettjeivel figyelmet kellett s a kitűnő összjátékot nagy mérvben elősegítette.

Kitűnő kabinet alak volt Kuthiné a lord házgonviselője Judith asszonyban. Róza Rózsika pedig John szerepében, föltötte kedves fiú, valódi elkényeztetett bubácska volt. Csaby, Fenyéri, Róza, Liptay, Miksáy és Herczeg Pepi kis szerepekben előmozdítottak a stilszerű előadás remek ensemblejét, mit az előkelő szép számu közönség az előadás végén azzal jutalmazott meg, hogy több ízben kitapsolta a főtiszteletet a mester vendégművészzel együtt!

42. előadás: szombat on november 22-én: „Donna Juanita”, operette Suppeltől.

Az újabb operettek közül egy sem tudta annyira lebilincselni és megnyerni közönségünket, mint Donna Juanita, melyet különböző társulatok ismételve és csak nem mindig telt haz előtt adtak. A szombati előadás a sikerültebbek közé tartozik, egyes fogycikkosaktól eltekintve, melyek legényesbibe egy jó tenorista hiányában áll. Nikó Lina a czimszerepben csak úgy szípkarózt a fő kedvtől s kitűnő játéka annál könnyebben fedette hangja nem egész fris voltát, mert éneke is kifogástalan volt egész este. Zajos és ismételt kihívásokban részesült. Tiszai né mint Petrita szintén elismerést érdemelt ki noha szerepe nagyobb hatás elérésére nem volt alkalmas. Nevetően jeles volt Locsarekné donna Olympiája, melyre egészen rátermett s mely végig jó hangulatban tartotta a közönséget. A kisebb szereplők is mint Tiszai és Püspöki, előbbi Pomponio, utóbbi Sir Andrew szerepében tetszetek, míg a kar, és különösen a női kar egyenesen excellált. A második felvonásbeli megnyitó szerenadot, melyet a női kar valóban remekül adott elő, a közönség kétszer is megújratatta: olyan kitűnő, melyben vidéki színpadok karai ritkán szoktak részesülni.

43. előadás: vasárnap november 23-án: Helényi Bela új népszínműve: „Csicsóné”. A népszínmű, melynek dalai oly hamar lettek népszerűek, meglehetősen gyenge darab. Egyetlen egy alakja, a czimszerepe, állja meg a kritikát, de a többi elmosdó és inkább változ, mint kidolgozott szerep között, melyek egyike sem életképes, ez is elvesz. Hogy a darab mégis hatással adható, az színpadi ügyes berendezésen kívül néhány egészen ötletnek köszönhető, s ezek kedveért valóban köszönettel tartozunk az igazgatóknak, hogy színe hozta: hisz az újabb népszínművek erőltetett meséiben az ilyen vajmi nagy ritkaság. Az előadás fenyontója Nikó Lina Csicsónéja volt, ki ez este önmagát haladta meg oly ügyes, élénk és mégis minden túlzástól ment Csicsónét reprezentált. Dalaival is nagy hatást keltett s zajos újrázásokban sem volt hiány. Hasonló fogadtatásban részesültek Váradiné dalai is, ki Gyurit szintén jól játszta. Előadására azonban volna egy megjegyzésünk. Váradynak valóban bálmalatra méltó hanganyaga mellett nincs szüksége arra, hogy minden népszínműben ugyanazon dalokat ismétlje, melyek bármily szépek is, a változatosságot kedvelő közönségre mégis az egyhanguság hatásával vannak. Nagyon kérjük tehát, maradjon kissé a darab zenéje mellett s akkor, ha ráadásul még kedvezet dalaival is megörvendeztet bennünket, nem fogunk kézni a teljes elismeréssel, melyben őt a közönség ugyis oly nagy mértékben részesíti. Liptai mint Hejnál Pali és Gálosi mint Mórícz jól játszottak, a mit Kézdi Pap Pistájáról és Aszalay Vörös ügyvédéről épen nem mondhatni utóbbi még külső megjelenésben is messze elmaradván a mögött, mit a legszerényebb falusi ügyvédől is joggal megkivánhatni. Kaczér Nina kis szerepében is tetszett, mert szeretetre méltó Katicza volt.

A fűtésre vonatkozó minapi interpellációt a fokozott hideg arányában ismételtük. Mert azt senki sem kívánhatja a közönségtől, hogy pénzbeli áldozat mellett még a meghúts veszélyének is kitegye magát. Apróság ugyan, de esetleg sok embert visszatarthat a színházlátogatástól és nagyon rossz politika a fűtés költségeiért ilyen esetlőségnek tenni ki magát.

—ó.

A városi színház heti műsora.

Szombat, november 29-én: „Kertészleány”, új francia operette, itt először.

Vasárnap, november 30-án: „Ezresbank”, új énekes népszimű. Az igazgató által 50 arannyal jutalmazott pályamu.

Hétfő, december 1-én: „Molière élete és halála”, dráma.

Kedd, december 2-án: „Kertészleány”, új operette, másodszer.

Szerda, december 3-án: „Hamupipőke”, vigjáték Benediktól.

Csütörtök, december 4-én: „Deborah”, szimű.

Előkészületre kitűzettek:

„Mizantrop” Moliértől, „A mama is”, vigjáték Lukától, „Ördög bibliája”, új népszimű, „Mozes az első proféta”, dráma Dr. Varaditól, „Szép Illatszerező”, új vig operette.

Színházi hírek.

Molnár György vendégfőléteinek jutalomjátéka december hó 8-án lesz, melyre előre is felhívjuk a művészet barátait, hogy az országosan tisztelt vendégművész e jutalomjátékát, minél nagyobb számmal látogassa és más városoknál N.-Beckerek se maradjon hátrább.

Molnár annyi élvezetet szerzett közönségünknek vendégjátékaival s fog is meg január közepéig — a klasszikus művekben, melyeket nála nélkül nem élvezhetünk volna; megérdemli tehát, hogy jutalomjátékában igazán megjutalmazassék Nagy-Beckereken is, haván vándorolja hosszabb időre hozta.

Jutalomjátéka különben is igen érdekes estveje lesz a valódi művészet kedvelőinek. Molière költői remekét a „Mizantropot” fogja előadni, ama a sceniozásban, melyet Parisban látott a theatre française-ban. A remek mű mellett meg egy kis mulatót eredeti vigjátékokat is kap a közönség Lauka és Gusztav szerkesztők ismert humoros tollal. A kis vigjáték trefas ötletektől szípkazik és a nagy-beckereki életből van merítve.

Színügyi bizottságunk — élén nagyra-becsült s érdemekben is gazdag főispánunkkal, valamint szerelt alispánunk Tallian és faradhatatlan buzgalmu főjegyzőnk Ronayval — fölért fontos mozgalmat indított meg, hogy Nagy-Beckereken a magyar színészetet állandósítsák.

E mozgalom híré a magas kormánykörök is szívesen fogadták és a fővárosi sajtó, sőt a nagyobb vidéki lapok is örömmel vették tudomásul.

Molnár György mint szakértő és legkompetensebb szervező, egy munkát dolgozott ki, melyben a legszűkebb részletekig kimutatja, hogy Nagy-Beckerek és még 3 környékbeli városban a legjobbban szervezett színtársulatot fenn lehet tartani 3200 frt évi segéllyel. A napokban tartott színügyi bizottság gyűlésén Ronay bizottsági tag úr kiküldetett, hogy a környékbeli városokat e terv értelmében szövetkezésre hívja föl.

Van remény, hogy a nagyméltóságos belügyminiszter ő excellenciája, ki a magyar színészetet hathatos támogatásban részesíti, a nagy-beckereki színtársulatnak is fog juttatni 2000 frt segélyt, így a szövetkezett városokra csak 1200 frt esnek.

Roppant horderővel bírva ez a vegyes városokban és egész környékünk. Politikai és közművelődési udvös fordulatot hozna reánk és a vidékre, azon városokra, s különösen Beckerekre, hova csak sejtjes színtársulatok jutnak s a színművészet nem viragozhat. Egy ilyen tervbe veti, jól szervezett, folyton összetartott, anyagi existenciájában biztosított kitűnő színtársulat hódítana és valószínű missziót teljesítene Nagy-Beckereken és a környékbeli városokban.

Az intézők, soha nagyobb és szebb művet nem építhetnek, mint ezzel a nemzeti-szín, közművelődés és művészetnek fognának alkotni. A jövő, fényes betűkkel írta Clío lapjára neveiket és az utókor hálaosan emlegetné e férfiak érdemeit!

Vasuti ügyek.

(Szab. osztrák-magyar államvasutársaság.) A B. A. fogantatásának ünnepe alkalmából f. é. decemberhó 6-án kéjmenetek rendeztetnek a szab. osztr.-magyar államvasutársaság valamennyi vonaláról Bécsbe (osztr. államvaspálya), továbbá a vágvölgyi vonal, valamint a nagy-tapolcsány-tótmegyeri vonal állomásairól Budapestre igen mérsékelt menetdíjak mellett. — Az említett napon Budapestről Bécsig (osztr. államvaspálya) és megfordított irányban egy-egy kéjmenet rendeztetik nagyon leszállított menetdíjak mellett. — A menettérít jegyek 10 napi érvényességi tartammal bírnak.

A külön vonat elindulása Budapestről 9 óra 30 perczkor este; a külön vonat elindulása Bécsből 8 óra 25 perczkor este.

Visszatárasra a futárvonatok kivételével bármely menetrendszerű vonat használható.

Visszamenetkor az utazást tetszés szerint bármely állomáson a térít jegyek érvényességi tartamán belől egyszer lehet félbe szakítani, mi mellett az utazó, mihelyt a vonatot elhagyja, azonnal az állomási főnökkel tartozik bemutatni jegyét, hogy az utazás, félbeszakítását a jegyen előjegyeztesse.

A folyó év szeptember 1-én, illetőleg október 1-én Alsó-Sziléziából az osztr.-magyar államvasutársaság magyar vonalainak állomásaira hatályba lépett kivételes közszén-díjszabáshoz tartozó I. sz. pótlék f. évi december 1-től kezdve fog érvénybe lépni, melyben magyar vonalakat illetve kiegészítőleg több állomások vétettek fel.

Példányok az igazgatóság épületében Terezy-körút 50. sz. alatt kaphatók.

(Német-osztr.-magyar tengeri kikötői forgalom.) Az 1884. évi január 1-je óta érvényes német-osztr.-magyar tengeri kikötői kötelek kivételes díjszabás III. részéhez f. évi december 1-én a VII. pótlék lép életbe, mely az 5. a) kivételes díjszabás mérsékelt díjteteleit, csomagoló vászon, új zsák, jute, jutefonal és juteszövet szállítására Szabadkáról a német-tengeri kikötői állomásokra, tartalmazza.

Ezen pótlék egyes példányai az érdekelteket vasuti igazgatóságoknál kaphatók.

Meghívás.

A torontálmezei gazdasági egyesület folyó évi őszi közgyűlését december hó 7-én d. e. 10 órakor N.-Kikinda az egyesület helyiségében tartja, melyre az egyesület tagjait ezennel tiszteletteljesen meghívom és megjelenésre felkérem.

N.-Kikinda, 1884. évi nov. hó 22-én.

Gróf Csekonics Endre,

elnök.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentés az egyesület fél évi működéséről, a pénztár állapotáról és tájékozás a jövő felévi teendőkre nézve.
2. A hitelügyi szakbizottság jelentése.
3. Az igazgató választmány előterjesztései.
4. Indítványok.

A torontálmezei gazdasági egyesület igazgató választmánya december 7-én N.-Kikinda d. e. fél 10-kor az egyesületi helyiségben ülést tart.

HIRHARANG.

* **A m. kir. belügyminisztérium,** azon alkalomból, hogy a cholera Parisban mindinkább terjed, egy korrendeletet bocsátott ki, mely szerint az esetleg hazánkban menedéket kereső francia utasok szigorú orvosrendőri vizsgálat és megfigyelés alá vevendők.

* **A német nyelv tanítása.** Trefort Ágost, vallás- és közoktatásügyi miniszter a német nyelv tárgyában a következő korrendeletet intézte az ország összes tanügyi főhatóságaihoz: Értésemre esett, hogy a magyarországi gimnasiunból, a bécsi cs. és kir. keleti akadémiába lepett növendékeknek úgy felvétel, mint előmenetelet a nevezett intézetben sok esetben megnehezíti, sőt néha lehetetlenné teszi ama körülmény, hogy azok a német nyelv szóbeli és írásbeli használatában nem eléggé járatosak, holott e nyelv nemcsak ott a legfontosabb tantárgyak tannyelvvel, de később, szolgálatba lépték után, a monarchia diplomatiai közelekedésének is annak nagy részében elfogadott nyelvével képezi. Ugyane nehézség forog fenn a cs. és kir. közös katonai tanintézetekbe való felvételüknek is. Míután a középiskoláink német nyelvi oktatására nézve megállapított tanczél teljes elérése esetében az említett nehézségnek elő nem fordulhatnak s így csakis az föltételezhető, hogy a mondott intézetekbe jelentkező növendékek között vannak gyakran olyanok, kiknek német nyelvi képzettsége ezen tanczél mértékénél jelentékenyen alantasabb színvonalon mozog; ennek elkerülése céljából felhívom Nagyságodat, miszerint saját hatáskörében oda igyekezzen, hogy gimnasiunainkban, s kivált azok felsőbb osztályáiban, egy-felől a német nyelvi oktatásnak — már annak kiváló gyakorlati haszna miatt is — átlagos eredménye a lehetőségig emeltessek, másfelől pedig a középiskolai igazgatóságok figyelemtessek azon ifjakat, kik a keleti akadémiába vagy katonai intézetekbe s később a külügyi és külkereskedelmi illetőleg közös hadseregbeli katonai szolgálatba kívánnak lépni, miszerint a német nyelv tanulására kiváló sulyt fektetni saját érdekében kötelességüknek is-

merjék. Budapest, 1884. november hó 6-án Trefort s. k.

* **A miniszter köszönete.** Uj-Arad község a honvéd-menház javára 10 frtot adományozván, a honvedelmi miniszter az adománytér köszönetet nyilvanította.

* **Nyilvanos köszönet.** Tekintetes Kamenszky Ignac megyei főpénztáros úr a gymnasiumi orgona helyreállítási költségeihez 3 frtot szives járulni. Fogadja nagyilekú adományáért ez uton is hálas köszönetemet. N.-Beckerek, 1884. nov. 23-án. Arányi Beia.

* **Napról napra** több panasz, s az elkeseredésnek hangos nyilvanítása észlelhető a nagy közönség részéről, a nagy-kikinda-n.-beckereki vasut rendetlen járása, s olykor nem negyedenként, hanem öránként való elkésése miatt. Az ilyen, időnként alig indokolható elkésések, olykor nem csak a hivatali pontos ellátást zavarják meg, hanem az ügyes bajos dolgokban pontosan megjelenni kellett feleket is jelentős érdeket és anyagi károkat okoznak. Azon biztos reményben hívjuk fel a tisztelt igazgatóság figyelmét e bajokra, hogy azokat szives lesz mielőbb szigorú fellépésével megorvosolni.

* **Tánczoszoru.** A helybeli „Munkás-képző- és tarsalgó-egylet” f. évi nov. hó 29-én az Ellmer-fele vendéglői helyiségekben egy zártkörű Katalintánczoszort rendez, melyre a t. cz. közönséget ez uton is figyelemzetjük. Tekintve a tiszta jövedelmének jó célra való fordítására, meg arra is, hogy ez egylet által bármikor rendezett mulatságok mindig kedvelyesek, családias jellegűek és igen látogatottak szoktak lenni, semmi kétség sem ferhet azon reményünk mellet, hogy e szombati est tultesz elődjain, mar annál is inkább, mivel az alkalommal ez esetben utoljára szólnak a zenehangszerek a tánczos nyilvanos helyekeni való lejtésére. Belpéti díj család részére 80 kr., személy részére 40 kr. — A koszt- és italról nem gondoskodik más, mint Ellmer ur, és hogy ezek jók lehetnek, tán elég argumentum az 5 személyének bachusalku fejlettsége. — Kezdeté 8 órakor.

* **Halálos ítéletet** hozott a napokban a temesvári kir. törvényszék. Az ezen ügyben megtartott végtárgyaláson Mal István kir. törvényszéki bíró elnökölt, mint bírák Birthler és Báthory törvényszéki bírák, jegyzőként Szabó Vilmos törvényszéki jegyző, közvádlóként Mayer Arthur kir. alügyész és védőként Potyondy Ferenc ügyvéd szerepeltek. A vádlottak padján Stojanovits Vaszilije keszinczi volt bíró ült. Stojanovits 1882-ben Keszinczen bíróvá választván, mint ilyen egy alkalommal összevezetett Dimitriesku Péter ottani román plébánosnal. A vizsály egyre nagyobbodott köztük és nemskára oly mérvben fokozódott, hogy a plébános ismerve Stojanovits boszúvágyát, — nem mert este egyedül kimenni házából. Husvét táján a plébános az esti misére ment, mikor éjfél táján 20 éves fia kíséretében hazatért, rémülve vette észre, hogy vérszomjas ellenfele egy kerítés mögött, fegyverrel kezében leselkedik rá. De ekkor már késő volt; a következő pillanatban egy lövés dördült el, a következő pillanatban egy szívszektató jarkilátás következett rá, és a plébános fia holtan rogyott össze. A plébános erre futásnak eredi, de ellenfelének egy másik lövése őt is földre teríté. A lövésekre előszett nép a plébánost sulyosan megsebesülve és fiát holtan találta. A gyilkos a szőlőkön keresztül elmenekült, de másnap reggel elfogták és a bíróságnak átadták. A plébános azóta felgyógyult, de lábán örökre nyomorék maradt. (A törvényszék, Mayer Arthur közvádló indítványára — Potyondy ur erőteljes védelme daczára — vádlottat a gyilkosság buntete miatt kétél általi halálra ítélte. Ezen ítélet ellen úgy vádlott, mint kir. ügyész fellebezett.)

* **A magyar-francia biztosító-társulat** miután a folyó évben felére redukált részvénytőkéjének készpénzmaradványaival, már csak nagy nehezen lehet a napi szükségleteket fedezni — az Osztrák Phönix bécsi biztosító társaság részvényeiből, minden aron pénzt akar csinálni. E kitűnő értékből tudvalegőleg mintegy másfél millió frt nyomja a „Magyar Francia” tárczáját és ezenfelül mintegy négy millió váltókötelezettség, mely utóbbi tételt ugyan hiába keressük a „Magyar Francia” mérlegeiben. Jobb is mindezekről hallgatni — mint a szegény biztosító közönséget végtelen nyugalmából felrázni. A tűz és jégbiztosító közönségnél, mely a „Magyar Francia”-nal biztosít, amugy is már stereotip mondással vált: „Még ez esztendő csak kihuzza a Magyar-Francia” — de egészen másképp áll ez az életbiztosítóknak nézve, kik hosszú időre, esetleg életfogytiglan kötelezték magukat, keservesen megtakarított filléreiket a „Magyar-Francia” fenekeltetett pénztárába befizetni. Az életbiztosítók fogják-e túlélni a Magyar Franciát, vagy a társulat öket, ez oly vitális kérdés, melyre igen könnyen megfelelhet mindenki, ha figyelemmel kíséri a Magyar-Francia inszolid, üzletet hajhászó működését és kissé áttanulmányozza e társulat silány mérlegeit. Eleinte egy francia konzorcium segélyével az Osztrák Phönix elemi életbiztosítási osztályának ketté választásával, két új társulat alapítása célozoltatott. Ez a terv dugába dől. Most tehát az Osztrák Phönix és az Aigle francia biztosító társulat összeolvadása kísértetik meg. Francia lapok már azt is írják, hogy a Phönix és Aigle között az összeolvadásra vonatkozó szerződés már megkötött volna, úgy hogy a francia társulat a Phönix tárczáját át fogja venni és a Phönix részvényeseinek utánfizetéseket kellend teljesíteniök, mivel a Phönix életbiztosítási díj-

tartaléka nem felel meg a tárcza értékeinek. Az Aigle francia életbiztosító intézet a francia társaságok egyik legfiatalabbika és 1880-ban 12 millió frank alapítókével alapított, melyre csak 3 millió frank van befizetve. A társulat ugyan részvényeseinek szalékot még nem fizetett, 500 frankkal befizetett részvényei a tőzsdén mégis 450—475 frankkal jegyeztek. A Phönix osztrák biztosító társulat reorganizációja, annyi tény, elodázhatatlanul szükséges, mert mint közelebb írjuk, ez intézet vagyonalománya az utolsó évtizedben 50 százalékkal hanyatlott, míg másrészt a „Magyar-Francia” is óriás szüksége lehet arra, hogy ismét egy kis készpénzhez jusson és szabaduljon olyan felette kétes értékektől mint az Osztrák Phönix részvényei.

* **Tisza-Kálmánfalva.** Bácsme-gyében felső-konili, grahová és alsó-konili nevezetű eladott kincstári birtokon a telepítvényesek nagyközönségű alakultak s az új községet a kormányelnök nevére keresztelték. A felvett új név törvényesítésül a megye főtárcsához folyamodtak, mely az ügyet jóváhagyás végett a belügyminisztériumhoz terjesztette fel. Minthogy a minisztérium meg erősítette a község elnevezését, a három különös hangzása község Tisza-Kálmánfalva magyar nevet vett fel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az Athenaeum részvénytársulat kiadásában megjelent: **Petőfi Sándor összes költeményei.** Hazai művészek rajzával díszített második kiadás. A költő arcképevel. Nagy 8-adótt, 473 lap. — Költészeti irodalmunk e legnépszerűbb alakjának összes verses műveit veszi e kötetben az olvasó. Hogy e költemények a nép körében, melynek e kötet olvasásánál fogva száma van, minő nagy tért hódítottak s egyre terjednek, tanúsítja az a körülmény, hogy a jelen kötethez hasonló, de kevesebb illusztrációval ellátott első népies kiadás megjelenése óta, rövid időközben, három más kiadás került a könyvpiazcra. Az előtűnk fekvő díszes kötetet a költő arcképe s 85 sikerült illusztráció ékesíti, melyek közül 53, a nagy díszkiadás válogatott képei után, kizárólag e kiadás számára készült. A mű nyomdai kiállítás, az anyag terjedelme daczára, nem túltört, mind az e fajta külföldi remekírók kiadványai, sőt apró, de tiszta betű könnyen olvashatók s a szemet nem rontják. Kiseje pedig oly diszes, hogy „népies” elnevezése mellett a szalon asztalán is helyet foglalhat. Azoknak, kik a nagy költő összes költeményeit, illetőleg ily alakú teljes kiadást még nem bírták, melegen ajánljuk e szép s a mellett jutányos kötetet. Kapható az Athenaeum társulat könyvkiadó-hivatalában: IV. Ferenciek-tere 3. sz. Ára díszes piros vászonkötésben 2 frt 50 kr.

Legkedveltebb, legolvasottabb lapja ma a magyar közönségnek a „Pesti Hirlap” s nem is csoda, mert — eltekintve attól, hogy kormánytól és pártoktól egyaránt független — jól értesít, élénk, a tartalom gazdagsága és választékossága dolgában a Pesti Hirlap minden lapját felülmúlja s azonkívül vannak oly specialitásai, melyekkel egyetlen más lap sem diszkehdhetik: az országgyűlés tanácskozási alyat: „Tisztelet Házból” és „Méltóság Házból” cím alatt Mikszáth Kálmán (Scarron) ir bele kitűnő humorral parlamenti karcolatokat; a színi rovatot Bartók Lajos (Don Pedro) élénkíti a színi és művészeti világból vett karcolatokkal s a lap előfizetői minden héten bekötésre alkalmas 4 oldalas külön zenemellékletet kapnak válogatott jó zongoradarabokkal, tehát évenként 52 füzetet 80—100 drb zeneművel. A „Pesti Hirlap” munkatársai közé a legjobb publicistai erőket számlíthatja: vezérezkiket Pulszky Ferenc, Bekács Gusztáv, Tórs Kálmán, Eötvös Károly, Pesti Frigyes, dr. Kenedi Géza (fel. szerkesztő) írják; tárczáit, karcolatait: Mikszáth Kálmán, Bartók Lajos, Tábori Róbert (belmunkatársak), továbbá Ágai Adolf, Tóth Béla, Kürthy Emil, dr. Radó Antal, dr. Sziklay János, Könyves Tóth Kálmán, dr. Váradi Antal, Sebők Zsigmond stb.; a többi rovatokat Antalik Károly, Schmittel József, Luby Sándor, Gyöngyösy László, Zachár Gyula stb. vezetik. A „Pesti Hirlap” — mely ma méltán tartatik a legjobb napilapnak — valóban megérdemli a pártolást, kivált miután előfizetési ára negyedévre csak 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt 20 kr., tehát csak 20 krral több, mint a legolcsóbb újszevezett „néplapoké”, melyeknél naponta 4—5-szörte többet hoz. Az előfizetési pénzek a „Pesti Hirlap” kiadóhivatalába (Légrády testvérek, Budapest, Nádor-utca 7. sz.) küldendők.

Megjelent a „Gondúzó” 9. száma a következő változatos tartalommal: Székely támad: Székely bájja, történeti regény P. Szathmáry Károlytól folytatás; Iszák, regény, írta Kazár Emil folytatás; — Tündés Benedek Aladártól. — A club, regényes korrajz, írta Mikszáth Kálmán folytatás; Palkó vitéz, regény, írta Margitay Dező folytatás; A paraszt-gróf fia, társadalmi regény Sziklay Jánostól folytatás; Rontó Pál, verses regény írta gróf Gvadányi József 1793-ban folytatás; Ki lesz az örökös? Hartmann-Plön regénye, magyarosította Martonffy Frigyes, folytatás; Őszi napsugár, karcolat Vészy Ödöntől; A boríték tartalma: Ház és tizhely; Hídeg csokoládé, 6 személyre; borsó, bab és lenese; hajfényesítő; hideg mustár mártás; — Kertészet. December havi teendők a konyhakertben. — Vegyesek. Egy vidéki lapban; Egyenesen. Egy képzőművész ember. Egy éleces ember Nem értjük. Az egyetemen. Ki a becsületesebb. Jól megfelelt. Egy ur elküldi inasát. Könyvértékesítése. — Talányok; talányfejtők; szerkesztői posta. Figyelemzetjük olvasóinkat a szép kiállítás és kitűnően szerkesztett „Gondúzó”-re, melyből a kiadó szívesen szolgál mutatóvázsszámmal. A „Gondúzó” megjelen minden vasárnap három sűrűen nyomtatott iven félínyvi: színes borítékkal. Előfizetési ára: egy évre 6 frt, fél-évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 15 kr. Kapható minden könyvkereskedésben; az újonnan belépett előfizetők az eddig megjelent 9 számot azonnal megkapják. Az előfizetési pénz Székely Aladár kiadótulajdonoshoz küldendő, Budapest, VII. Dob-utca 14.

Felölös szerkesztő: Lauka Gusztáv.

Melléklet a „Torontál” 1884. évi 48-ik számához.

159. sz. 1884.

(463—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a ttes módosi telekvi hatóságának 6772. sz. végzése által Zsiros József, ügyvéd által képviselt Jagodits Péter örökösei mint felperesek javára Mattanovich Jankitza örökösei ellen 300 frt tőke, ennek 1879. évi ápril hó 30. napjától számított 6% kamatai s eddig összesen 61 frt 75 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt bírói zár alkalmával bíróság lezárolt horvat-bóka 40. sz. telekben bejegyzett A. I. 1—13., 15—19. és 21—23. sor-számok alatt bejegyzett szántó földek, legelők és kaszálókból álló ingóságok nyilvános árverés útján haszonbérbe adatnak.

Mely árverésnek a 10769. sz. 1884. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis H.-Bóka község háznál leendő eszközésére 1884. évi november hó 29-ik napjának, délelőtti 10 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. törv. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Módoson, 1884. évi november hó 16. napján.

Uhrmann Adolf,
kir. bír. végrehajtó.

327. sz. 1884.

(466—1.1)

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a ttes módosi kir. járásbírói 5453. sz. végzése által Kuischor Zsófia mint végrehajtató javára, Kuischor Koszta, n.-gáji lakos alperes ellen 3000 frt tőke, ennek 1884. évi július hó 29. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 91 frt 82 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 710 frt 40 krra becsült bolti álványok, bolti szerelvények, arucikkék, sertések, szobatorok és konyha edényekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 5585. sz. 1884. kiküldést rendelő végzés folytán Nagy-Gaj községben, illetve a helyszínén leendő eszközésére 1884. évi december hó 6. napjának, d. e. 10 órája, határidőül kintüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Módoson, 1884. évi november hó 21. napján.

Persich Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

4179. sz. v. 84.

Hirdetmény.

(467—1.1)

Reiter Ignatz t.-becsei kereskedő birtokából elvezett és Reiter Minka mint kibocsajtó, Reiter Ignatz mint elfogadó, úgy Reiter Benjamin mint forgató neveivel bejegyzett, 2500 frttól szülő, egyebként kitöltetlen váltó uralap, illetve elfogadványra nézve az innen 1884. évi június 21. 2865. sz. a. kibocsajtott hirdetmény folytán birtokosul senki nem jelentkező, és igények be nem jelentetvén, érintett váltó uralap illetve elfogadvány mai napon 4179-1884. sz. a. végzéssel az 1876. XXII. t. cz. 79. §-a értelmében semmisnek nyilvánítottat.

Kelt a n.-becskereki kir. tszék mint váltóbíróóság 1884. évi november 5-én tartott üléséből.

Várady M.,
kir. tszéki elnök.

Tulván György,
kir. tszéki jegyző.

6164. sz. ki. 1884.

Pályázat.

(469—2.1)

Torontálmegye tek. törvényhatósági bizottságának f. é. szeptemberhó 22-én 1017/14 558. sz. a. kelt becses határozata folytán Uzdin községben választás útján betöltendő jegyzőségű és irnoki állomás rendszeresített, és pedig az előbbi 400 frt; — az utóbbi pedig 240 frt évi fizetéssel.

Eme állások betöltésére a f. é. decemberhó 9-ik napjának, d. e. 9 óráját Uzdin község házához kintüzetik, és felhívom mindazokat, kik ezen állások bármelyikét elnyerni óhajtják; miszerint kellőképp felszerelt kérvényeiket a választást megelőző napig hozzám nyujtsák be.

A jegyzőségű állásra pályázók tartoznak igazolni, hogy jegyzői szigorlatokat tettek, s azonkívül a magyar és román nyelvben jártasak — s fedhellen jelleműek; — az utóbbi kellek az irnok állásra pályázóktól is megkívánatnak.

Kelt Antalfalván, 1884. évi november 17-én.

H a l á s z,
tb. szolgabíró.

7093. sz. I.

(464—3.1)

Pályázati hirdetmény.

Homolicz községében az ujonnan szervezett jegyzőségű állomás, Homolicz község házában f. évi december hó 16-án d. e. 10 órakor választás útján be fog tölteni. Ezen állomással 360 frt évi fizetés van összekötve.

Pályázni kívánók felhívotnak, miszerint szabályszerű folyamodványukat a határidő előtt három nappal alulírott szolgabíróhoz nyujtsák be, s okmányilag mutassák ki, hogy a hivatalos magyar nyelvet írásban és olvasásban tökéletesen bírják német és szerb vagy román nyelvet értik és hogy a jegyzői szigorlatot Torontálmegyénél letették.

Pancsován, 1884. évi november hó 15-én.

Radosavlyevic,
szolgabíró.

3259. ki. 1884.

(456—3.3)

Pályázati hirdetmény.

A Szárcsai körösvi állomás üresedésbe jövén, annak választás útján eszközendő betöltésére f. évi december hó 17-ik napja tüzetik ki.

Ezen állomással o. é. 600 frtnyi évi fizetés; nem különben a képviselő testületek részéről megállapított látogatási díjjak vannak egybekötve.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy az 1871. évi XVIII. t. cz. 74. — valamint az 1876. évi XIV. t. cz. 43 illetve 143. §§. értelmében felszerelt folyamodványukat a választást megelőző napig ezen szolgabíróósághoz nyujtsák be. — Módoson, 1884. évi november hó 11-én.

Lebanovich István,
szolgabíró.

1026. sz. kig. 1884.

Pályázat.

(446—3.3)

Tarras községben az irnoki állomás üresedésbe jövén, erre pályázat nyittatik oly hozzáadással, hogy ezen állomással 360 frt évi fizetés egybe van kötve.

Felhivatnak a pályázni óhajtók, eddigi alkalmaztatásukról szülő bizonyítványokkal felszerelt kérvényük f. évi november 30. napjáig alulírottaknál leendő beadására.

Kelt Tarrason, 1884. november 4-én.

Vlaskalits Mihály,
jegyző.

Ludski Mladen,
bíró.

9351. sz. tkvi 1884.

(471—1.1)

Árverési hirdetmény.

A módosi kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a m. kir. allami adókinccsar mint végrehajtatónak, Sporia Akim, Marko, Filip, Jova és Cziglár, szül. Sporia Jovanka ismeretlen örökösei végrehajtást szenvedettek elleni 846 frt 30 1/2 kr. tőke, ennek 1879. évi december hó 31. napjától számított 6% kamatai, 27 frt 98 kr. eddigi és 8 forint 50 krrban ezennel megállapított árverés kerési költség iránti végrehajtási ügyében a módosi kir. járásbíróóság területhez tartozó, Szóka község 73. sz. tjkben A. I. alatt felvett 64. ó. i. számú beltelkes háznak, továbbá 362., 500. és 715. hr. számú egy nyolczad urb. telek földnek 1880 frt 50 kr. becsárban való nyilvános elárverezése ezennel elrendel-tetik és annak fogantatására a határidő 1884. évi december hó 1. napjának, d. e. 10 órájára, Szóka község házában hivatalos helyiségében kintüzetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kített becsár, a melyen alul is az árverésre kintüzetik birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át, vagyis 188 forintot az árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törv. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénz-

be pályáját. Még most is emleksen, hogy mosolygó arccal fogadott Mihály bácsi, ha az Arany sas, Zrinyi vagy Fehérváryban egy-egy előzetési nyugtát hasznosíthattam azon lapra, melyről biztosak voltunk, hogy a negyedik holdváltozásnál már nem fog megjelenni.

nyökhöz. Mértékletes volt mindenben, meg munkában is. Gr. Széchenyi Istvánt csodálta, Toldy Ferenczet és a pénzt szerette.

Mint az akadémia több éven át pénztárnoka, a fizetési napokon rendszeren izgatott volt és kedélytelen. Még a másébol se fize-

csüggött a köllészetten, hogy az akkori ifjabb írók feltűnőbb költeményeit könyv nélkül be-tanulta.

Rokonszenyben és érzésben inkább haj-lott a classica, mint a modern irány felé, de

ban dolgozó vagy sem a nemességével társalogni. Méltóság teljes tisztelettel és se nem adó, se nem követelő barátsággal visellettek egymás iránt.

(Folyt. köv.)
Lauka Gusztáv.

57. sz. b. v. 84. **Hirdetmény.** (468-1.1)

Luxeder György török-becsei lakos részére, Boberits Vasza frányovai lakos ellen mai napon megtartott árverés siker nélkül fogantatván, közhírré tetetik, hogy lovak, szarvasmarha és birka, f. évi **december** hó 8-ik napján, d. u. 2 órakor frányovai községhezánál esetleg becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt T.-Becsen, 1884 évi november hó 17-én.

Rankovits István,
kir. bír. végrehajtó.

7130. sz. kig. 1884. (465-2.1)

Pályázati hirdetmény.

Alulirt szolgabíró mint a mellenczei községi iskola ez időszert gondnoka részéről a jelzett iskolánál üresedésbe jött és évi 500 frt készpénz, két ól tuzifa járadék, valamint szabad lakással egybekötött tanítói

Káposztaleves

holnap és minden **pénteken** „a koronához” címzett vendéglő éttermében, I. emelet. — A hangversenyt jó hírű **Constantinovits Vasza** zenekara adja. — Kezdele est 7 órakor. Alazatos meghívóját teszi:

Fein Fülöp,
vendéglős.

470-1.1)

Strautsuppe

fünftigen und jeden folgenden Freitag im „Hôtel Krone“, (Speiseaal im ersten Stod.)

HIRDETMEŒNY.

Ö császári és apostoli királyi felségének 1884. évi március hó 8-áról kelt jogfelo elhatározása folytán ezennel megindittatik a

XI-ik magyar kir. államsorsjáték,

melynek tiszta jövedelme még pedig annak két-nyolczadrésze a vagyonatlan magy. kir. hivatalnokok üzvegei és árjai segélyezésére alakított alsó, két-nyolczadrésze az „országos kiadódó-egyesület”, egy-nyolczadrésze a „pesti szegény gyermek körháza”, egy-nyolczadrésze a „pozsonyi jótékony-nőegylet gyermek körháza”, egy-nyolczadrésze a „pesti jótékony-nőegylet”, végre egy-nyolczadrésze a fűmél „Máriaegyesület” javára fog fordítottani.

E sorsjáték összesen, 5.311-ben megállapított nyereményei az alább következő játékterv szerint **195.000 forint** rúgnak, és pedig:

1 főnyer.	60.000 forint	4 nyer. egyenk.	5.000 forint	20.000 frt
1 „	20.000 „	10 „	1.000 „	7.000 „
1 „	10.000 „	14 „	500 „	8.000 „
		80 „	100 „	10.000 „
		200 „	50 „	50.000 „
		5000 sor-ny.	10 „	50.000 „

A huzás visszavonhatlanul 1884. évi decz. hó 29-én történik.

Egy sorsjegy ára 2 forint c. é. van megállapítva.

Sorsjegyek kaphatók: a lottoigazgatóságnál Budapesten (Pest, fővámház, telemelet); valamennyi lotto-, sós- és adóhivatalnál; a legtöbb

nek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.

Módoson, 1884. évi augusztus hó 27. napján.

9349. sz. tkvi 1884. (472-1.1)

Árverési hirdetmény.

A módosai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tetetik, hogy a m. kir. állami adókinccsár végrehajtónak, Koman Illia, Netza, Zsiva és Macza végrehajtást szenvedett elleni 1069 frt 92 kr. tőke, ennek 1879. évi december hó 31. napjától számítandó 6% kamatai, 31 frt 25 kr. eddigi és 8 frt 50 krban ezennel megállapított árverés kérés költség iránti végrehajtási ügyében, a módosai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság részéről a Szóka község területéhez tartozó, Szóka község 161. sz. tkben A. I. alatt felvett 142. ó. i. sz. beltelkes háznak, továbbá 460., 513., 626. és 627. hr. számú 6 hold szántóföldnek 1982 frt 50 kr. becsárban való nyilvános elárverezése ezennel elrendeltetik és annak fogantatására a határidő 1884. évi **december** hó 19-ik napjának, d. e. 10 órájára, Szóka község házának hivatalos helyiségében kituzetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitelt becsár, a melyen alul is az árverésre kituzött birtokok eladatni fognak.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10%-át, vagyis 198 frtot az árverés megkezdése előtt készpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges

elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Módoson, a kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóságnál 1884. évi augusztus hó 27-én.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A Galaczka bara menti érdekeltiség Torontálmegyében Kis-Bikácsától keletre a Galaczka barából a Szapary árok felhasználásával Akacsnál a Bögébe tervezett vízlevezető csatorna terv szerinti kiasását, vagyis az előirányzat szerint 52446 köbméter kiemeléssel álló földmozdítást vállalat utján óhajtván létesíteni, arra ezennel zárt ajánlati versenyárgyalás hirdetetik. — A vállalat szabályozó építési feltételek, tervek és egyéb tájékoztató adatok Torontálmegye alispáni hivatalánál Nagy-Becskereken a hivatalos órák alatt betekintheők.

Az ajánlatok kellően bélyegzett, öt pecséttel lezárt és e felirattal „Ajánlatok az alsó Galaczka mentén a Szapary árokban eszközendő csatorna földásási munkálatok teljesítésére” ellátott borítékban, melyhez egyúttal készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban ezer forint bánatpénz lesz csatolandó, Nagy-Becskereken Tallián Béla ministeri biztos alispánnál f. évi **december** hó 12-éig délután 3 óráig nyujtandók be.

Az ajánlatok felbontása, melynél az ajánlattevők jelen lehetnek, f. évi **december** hó 12-én d. u. 3 órakor Tallián Béla, ministeri biztos által fog eszközölni, Nagy-Becskereken az alispáni hivatal helyiségében.

Az ajánlatban kiteendő, hogy ajánlattevő a helyi

körülményeket jól ismeri, a feltételeket és rajzokat betekintette és azokat kifogás és fenntartás nélkül elfogadja.

Nagy-Becskereken, 1884. évi november hó 20-án.

Tallián Béla,

(474-2.1) ministeri biztos, Torontálmegye alispánja.
Utánnomat nem díjaztatik.

400. sz. 1884. b. v. (473-1.1)

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a t. b.-becsei k. bíróság 706.-1883 sz. végzés által Jovanov Vasza mellenczei lakos mint végrehajtó javára, Marits Laza és társa mellenczei lakosok ellen 200 frt tőke, ennek 1878. évi január hó 1-ső napjától számítandó 6 és 8% kamatai s eddig összesen 34 frt 80 kr. perköltség erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróságilag foglalt és 565 frtra becsült lovak, kocsi, kocza, egy fonott elvihető magtár, lószerszám, különféle butorok és egyebekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2833. p. sz. 1884. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis a mellenczei község házában esetleg alperes lakásán leendő eszközésére 1884. évi **december** hó 5-ik napján délelőtti 8 óra határidőül kituzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt T.-Becsen, 1884. évi november hó 13-án.

Rankovits István,

kir. bírósági végrehajtó.

Tizen

Mez

Pleitz Fer.

Egész év

A

A n
csétlensé
gának al
szólván
a nemze
Magyar
A kiegy
dek: me
gondja
telik, ho
jutott fö
rezni, m
ótaigen
Bizo

hol meg
értékesít
folytatan
telik, ho
jutott fö
rezni, m
ótaigen
Bizo

tisztán
minden
a földbir
válódik.
vámjait
azért, m
zetbe ju
Államok
hogy ez
ez okból
fogják a
is bizony
emelni a
mi mind
akadnak
a földbir
hogy ese
senek az

Éper
egy ige
tünk. A
a talaj-
ford gr
terben 3
hamtor
Warces
és ezek
olyanok
ságot
összeáll
1883-ig
font ste

18
érkezte
sodszor
ezen ut
kórház,
lőknel
gyobb
Ez
dése, a
a kerep
dődik.
Sa
és lelke
A
hály ir
gamat,
alkalma
fogómb
ségben.
kifejtet
éves el
pártfog
E
telen la
meg és
be párt
mosoly
az Ara
egy-eg
azon la
negyedi
jelenni.

1884. évi november hó 13-án